

REPUBLIKA HRVATSKA

Pravobranitelj za osobe s invaliditetom

Zagreb, 10. listopada 2022. godine

SVJETSKI DAN MENTALNOG ZDRAVLJA , 10. LISTOPADA 2022.

Povodom obilježavanja Svjetskog dana mentalnog zdravlja 10. listopada 2022. godine želimo upozoriti kako se sustav zaštite mentalnog zdravlja u Republici Hrvatskoj protivno međunarodnim obvezujućim dokumentima o zaštiti ljudskih prava temelji na bolničkom liječenju i nedostatku usluga zaštite mentalnog zdravlja u zajednici, uz i dalje prisutnu snažnu stigmatizaciju osoba sa psiho-socijalnim teškoćama.

Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom sukladno svojim ovlastima obilazi zdravstvene i socijalne ustanove u kojim se liječe ili u kojima žive osobe s invaliditetom, sa psiho-socijalnim teškoćama.

U zdravstvenim ustanovama uočavamo i dalje primjenu nedobrovoljnih tretmana koji narušavaju dostojanstvo i osobni integritet pojedinca te ih dodatno traumatiziraju i ne doprinose njihovom ozdravljenju i oporavku. Iako je prisutna svijest o nužnosti napuštanja odnosno smanjenja primjene mjera prisile, da bi se cilj doista i postigao potrebno je osigurati edukaciju osoblja o primjeni alternativnih mjeru te osigurati povoljne kadrovske i prostorne uvjete.

Nacionalna strategija razvoja mentalnog zdravlja (2022.-2030.) koja se opredjeljuje za preusmjeravanje sustava psihijatrijske skrbi s primarno bolničkog tretmana na izvaninstitucionalni tretman u zajednici organizacijom multidisciplinarnih mobilnih timova za pružanje odgovarajuće skrbi u zajednici, iako je prošla javno savjetovanje u travnju 2022. godine, još uvijek nije donesena.

U ustanovama socijalne skrbi i sličnim ustanovama za smještaj žive stotine pojedinca s teškoćama mentalnog zdravlja, koji su tamo smješteni protivno svojoj volji, jer nisu mogli samostalno funkcionirati u svojim sredinama, a sustav im nije osigurao potrebnu pomoći i podršku. Živeći tako, ove osobe lišene su mnogih osobnih izbora i u nemogućnosti kontrolirati svoj život, tražeći njegovu svrhu unutar zidova institucije u kojoj nemaju privatnosti, i u kojoj svi stručni postupci nisu usmjereni na oporavak nego na prilagođavanje uvjetima i pravilima doživotnog boravka u instituciji.

Mnoge europske zemlje usmjerile su svoje resurse na razvoj alternativnih oblika skrbi za osobe s invaliditetom, usmjerenih na liječenje u lokalnoj zajednici, odnosno izvan velikih bolničkih institucija, a koji se pokazao učinkovitim.

Nadamo se da će se i Hrvatska opredijeliti za promjenu i iskoristiti znanje i iskustvo kojim raspolažu zemlje u našem bliskom okruženju, a sve kako bi unaprijedila sustav zaštite mentalnog zdravlja, na dobrobit svih njezinih građana.

**Anka Slonjšak,
pravobraniteljica za osobe s invaliditetom**